

Sygn. akt II Ca 914/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2015 roku Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Bazelan (sprawozdawca)

Protokolant Starszy sekretarz sądowy Jolanta Jaworska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2015 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z ograniczoną

odpowiedzialnością Komandytowo-Akcyjnej w K.

przeciwko P. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej

z dnia 29 sierpnia 2014 roku, sygn. akt IC 372/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

II Ca 914/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 4 stycznia 2013 roku powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka (...) w K. domagał się zasądzenia od pozwanego P. C. kwoty 1505 zł 70 gr z odsetkami ustawowymi od dnia 4 stycznia 2013 roku i zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód powoływał się na fakt, że w drodze cesji z dnia 18 października 2012 roku nabył od (...) Spółki Akcyjnej w W. wierzytelność w stosunku do pozwanego z tytułu świadczonych przez tę Spółkę usług telekomunikacyjnych.

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej:

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki (...) w K. na rzecz pozwanego P. C. kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku wniósł powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka (...) w K., który zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

a. rażące naruszenie przepisów regulujących postępowanie cywilne, tj.

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie przez Sąd obowiązku rozpoznania całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i nieuwzględnienie, iż powód wykazał skuteczne nabycie wierzytelności przysługującej wobec pozwanego

od wierzyciela pierwotnego, tj. (...) sp. z o.o. wynikających z nienależytego wykonania przez pozwanego umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartej przez pozwanego z operatorem telefonicznym, tj. umowy nr (...) z dnia 15 maja 2012 r. z kartą SIM z przypisanym do niej numerem (...) zawartą na czas określony 42 miesiące, w ramach oferty promocyjnej (...); błędną ocenę mocy dowodowej przedłożonej przez powoda umowy cesji wierzytelności z dnia 18 października 2012 r. wraz z wyciągiem z listy wierzytelności stanowiących przedmiot umowy cesji dotyczącym wierzytelności przysługującej od pozwanego w formie wydruku z systemu informatycznego, którym dysponuje, w imieniu powoda, podmiot zarządzający wierzytelnościami nabytymi przez powoda, tj. spółka (...) s.a. z siedzibą w K.; poprzez nieuwzględnienie wykazania przez powoda, za pomocą dokumentów przedłożonych wraz z pozwem legitymacji procesowej czynnej po stronie powoda w niniejszej sprawie, w tym wydruku z płyty CD z listy wierzytelności stanowiącej przedmiot umowy cesji wierzytelności w odniesieniu do wierzytelności przysługującej wobec pozwanego; poprzez zupełne pominięcie treści zobowiązań pozwanego wynikających z zawartej z operatorem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym zobowiązania do utrzymywania aktywnej karty SIM otrzymanej w ramach zawartej umowy co najmniej przez okres jej obowiązywania, jak i uprawnienia umownego oraz wynikającego z ustawy Prawo telekomunikacyjne operatora do naliczenia pozwanemu umówionej kary w razie nienależytego wykonywania przez pozwanego postanowień zawartej umowy, podczas gdy pozwany nie kwestionował, że był stroną umowy o treści przedłożonej przez powoda wraz z pozwem, uznał w sposób domniemany przysługujące powodowi roszczenie i w żaden sposób nie wykazał, by w sposób należyty wywiązał się ze zobowiązań z niej wynikających przez okres obowiązywania zawartej umowy; poprzez błędne uznanie, iż dokumentacja przedłożona przez powoda do akt niniejszej sprawy jest niewystarczająca do prawidłowego zweryfikowania istnienia, charakteru i wysokości roszczenia, podczas gdy powód załączył do pozwu zawartą przez pozwanego umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych, wystawioną na rzecz pozwanego notę obciążeniową, regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz warunki oferty promocyjnej w ramach których pozwany zawarł sporną umowę;

- art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oraz w zw. z art. 6 k.c. wskutek nieuwzględnienia wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda w treści złożonego pozwu, w szczególności niezobowiązanie operatora do udostępnienia dokumentów związanych z zawartą przez pozwanego umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych wraz z regulaminem świadczenia usług telekomunikacyjnych w ramach których pozwany zawarł przedmiotową umowę, podczas gdy okoliczności, na które powód powołał wskazane dowody miały istotne znaczenie z punktu widzenia przedmiotu niniejszego postępowania; poprzez błędne uznanie, iż powód nie wykazał wysokości roszczenia objętego pozwem, podczas gdy powód jednoznacznie wskazał okoliczności na poparcie swoich twierdzeń, w szczególności wskazał na przepisy obowiązującego pozwanego regulaminu o świadczenie usług telekomunikacyjnych oraz art. 57 ust. 6 ustawy Prawo telekomunikacyjne, które uzasadniają wysokość dochodzonej pozwem kary umownej, załączył do pozwu wystawioną na rzecz pozwanego notę obciążeniową, w sposób jednoznaczny podniósł w pozwie, iż kwota składająca się na dochodzone pozwem roszczenie obejmuje kwotę wynikającą z wystawionej na rzecz pozwanego noty obciążeniowej wraz z odsetkami ustawowymi od wskazanej w nocie obciążeniowej kwoty naliczając je od dnia następnego od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym; poprzez błędne uznanie, iż powód nie wykazał rodzaju dochodzonej pozwem kwoty, podczas gdy powód wielokrotnie wskazywał z czego wywodzi swoje roszczenie, a na poparcie swoich twierdzeń załączył do pozwu wystawioną na rzecz pozwanego notę obciążeniową;

- art. 128 § 1 k.p.c. w zw. z art. 128 § 1 i 2 k.p.c. w zw. art. 129 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c. poprzez pominięcie treści art. 128 § 1 k.p.c. i art. 128 k.p.c. oraz błędną wykładnię wskazanych przepisów, a w konsekwencji błędną odmowę mocy dowodowej dokumentom przedłożonym

przez powoda wraz z pozwem dotyczących zawartej przez pozwanego umowy o

świadczenie usług telekomunikacyjnych z (...) sp. z o.o. i noty

obciążeniowej wystawionej przez operatora na rzecz pozwanego, podczas gdy żaden z obowiązujących przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie nakłada na jego stronę przedkładania dokumentów w oryginale lub uwierzytelnionej kopii - jako że obowiązek ten powstaje dopiero na żądanie strony przeciwnej w myśl treści art.

129§ 1 k.p.c., podczas gdy w niniejszej sprawie pozwany wiarygodności przedłożonych przez powoda dokumentów nie kwestionował, zatem brak było podstaw do odmowy im mocy dowodowej;

b. rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności:

- art. 509 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię wskazanego przepisu i błędne przyjęcie iż powód nie wykazał nabycia dochodzonej wierzytelności od wierzyciela pierwotnego, podczas gdy powód przedłożył zawartą z (...) sp. z o.o. umowę cesji wierzytelności wraz z wyciągiem z listy wierzytelności stanowiących jej przedmiot w odniesieniu do wierzytelności przysługującej wobec pozwanego, czym zrealizował zobowiązanie do wykazania, iż w ramach pakietu wierzytelności nabył zindywidualizowaną wierzytelność wobec pozwanego, a zatem w sposób skuteczny nabył wskazaną wierzytelność, a jednocześnie wykazał w sposób jednoznaczny posiadaną legitymację procesową czynną w niniejszej sprawie;

- art. 57 ust. 6 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2004 r. Nr 171, póź. 1800) poprzez niezastosowanie wskazanego przepisu i nieuwzględnienie uprawnienia operatora telefonicznego do naliczenia kary umownej w wysokości przyznanej pozwanemu ulgi przy zawarciu umowy w sytuacji doprowadzenia przez pozwanego do dezaktywacji posiadanej karty SIM, otrzymanej przez pozwanego w ramach zawartej z operatorem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, przed umówionym terminem obowiązywania umowy zawartej na czas określony, co skutkowało rozwiązaniem z pozwanym umowy przez operatora przed upływem umówionego czasu jej trwania, podczas gdy przesłanki naliczenia kary umownej oraz jej wysokość zostały uzgodnione przez strony umowy w jej treści i zaakceptowane przez pozwanego;

wskazując jednocześnie, iż naruszenia wskazanych przepisów, w szczególności błędna ocena legitymacji procesowej czynnej powoda, miały niewątpliwie wpływ na treść wydanego w sprawie.

Mając na uwadze treść powyższych zarzutów powód wnosił o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie powództwa powoda;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za postępowanie w obu instancjach;

Ponadto z ostrożności procesowej w razie uznania przez Sąd orzekający, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, powód wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wnosił o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja, o ile wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej jest uzasadniona, gdyż Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy powództwa albo merytorycznych zarzutów pozwanego, ewentualnie merytorycznego stanowiska strony bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie.

Taka sytuacja ma miejsce w niniejszym przypadku.

Mianowicie Sąd Rejonowy oddalił powództwo wskazując, że powód w ogóle nie wykazał, że określone prawo przysługiwało zbywcy wierzytelności wobec pozwanego i nie jest wiadome jakiego rodzaju należności (i w związku z

jakim zdarzeniami faktycznymi powstałe) składają się na dochodzoną kwotę, powód nie przedstawił dowodów co do tego istnienia i wysokości nabytej wiarygodności.

Takie stanowisko Sądu Rejonowego wynikało z faktu pominięcia przy dokonywaniu ustaleń kopii dokumentów przedkładanych przez powoda (znajdujących się na k. 18,19, 35, 36-44, 45,46, 47-52), gdyż pełnomocnik powoda nie skorzystał z rozwiązań przewidzianych w art. 129 § 2 k.p.c., tj. nie zaopatrzył w pieczęć stwierdzającą zgodność z oryginałem kopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy na wyżej wymienionych kartach.

W tym zakresie trafne są zarzuty apelacji strony powodowej co do błędnej wykładni art. 128 § 1 k.p.c. i art. 129 § 1 i 2 k.p.c. jakoby kopia dokumentu niewiarygodna zgodnie art. 129 § 2 k.p.c. nie mogła stanowić dowodu w postępowaniu cywilnym.

Już z treści art. 128 § 1 k.p.c. (do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom, a ponadto, jeżeli w sądzie nie złożono załączników w oryginale, po jednym odpisie każdego załącznika do akt sądowych) wynika, że przepis ten przewiduje możliwość złożenie do akt nie oryginału, a odpisu dokumentu, a jedną z form odpisu jest kserokopia.

Natomiast art. 129 § 2 k.p.c. przewiduje kto może poświadczyć zgodność odpisu dokumentu z oryginałem (notariusz pełnomocnik – adwokat lub radca prawny, itp.), ale dotyczy to sytuacji z art. 129 § 1 k.p.c. gdy przeciwnik danej strony żąda złożenia do akt oryginału dokumentu, a strona chce złożyć zamiast oryginału uwierzytelniony odpis. Przepis ten nie oznacza, że dokumenty w innej formie (niż oryginał lub urzędowo uwierzytelniony odpis) nie mogą być pierwotnie przedstawiane w postępowaniu cywilnym. Wręcz przeciwnie z art. 129 § 1 k.p.c. wynika, że dokumenty mogą być składane nie w oryginale (czyli np. w kopii poświadczonej przez osobę, która ją sporządziła, czy nawet niepoświadczonej kserokopii), a konieczność przedstawienia oryginału czy uwierzytelnionego w sposób z art. 129 § 2 k.p.c. odpisu następuje na żądanie przeciwnika.

Ponadto Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym apelację nie w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z 29 marca 1994 roku, II CZP 37/94, następnie powielony w wyrokach z 6 listopada 2002 roku, I CKN 1280/00 czy z 14 lutego 2007 roku, II CSK 401/06 (tym bardziej, że zostały przedstawione w nieco odmiennych od niniejszej sprawy stanach procesowych), jakoby kserokopia dokumentu niepoświadczona za zgodność z oryginałem automatycznie nie mogła nigdy stanowić dowodu i być podstawą czynienia ustaleń. W ocenie Sądu Okręgowego istnieją sytuacje, gdy także niepotwierdzona odbitka ksero ma walor dowodu i stanowi źródło dowodu o faktach. Strona może dowodzić swoich twierdzeń przy użyciu różnych środków dowodowych. Skoro dana osoba składa określoną kserokopię dokumentu to oznacza, że powołuje się na fakt, że takiej treści (jak w składanej kopii) dokument był sporządzony i istnieje nawet bez wyraźnego wyartykułowania czy też pisemnego potwierdzenia takiej kwestii. Zdaniem Sądu Okręgowego kiedy w warunkach danej sprawy można uznać, że istnieje dokument o treści odwzorowanej w takiej niepotwierdzonej kserokopii, tj. gdy nie zachodzą okoliczności, które powodują wątpliwości co do istnienia w ogóle oryginału dokumentu i zgodności treści kopii z oryginałem dokumentu, w szczególności z uwagi na postawę drugiej strony (gdy druga strona nie kwestionuje tych danych ani wyraźnie ani pośrednio), to wówczas nie ma potrzeby dodatkowo potwierdzać na piśmie, że złożona kserokopia odzwierciedla wiernie treść oryginału i jest jego odpisem, a należy skorzystać z niej jako dowodu.

Natomiast dopiero gdy taka forma dokumentu budzi wątpliwości Sądu lub gdy druga strona kwestionuje istnienie dokumentu lub jego treść odwzorowaną w kserokopii, to konieczne jest sprawdzenie tych kwestii i zażądanie przez Sąd od strony powołującej się na dany dokument złożenia jego oryginału, ewentualnie uwierzytelnionego urzędowo odpisu. Nie można poprzestać tylko na całkowitym pominięciu tego środka przy rozstrzygnięciu i zaskakiwaniu wówczas strony ewentualnymi zastrzeżeniami.

Stanowisko Sądu Rejonowego jakoby należało pomijać jako dowody kserokopie dokumentów składane bez poświadczenia zgodnego z art. 129 § 2 k.p.c. prowadzi do wniosku, że strona, która występuje bez zawodowego

pełnomocnika musiałaby zawsze składać wszelkie dowody z dokumentu w oryginale, co w praktyce najczęściej nie występuje i co prowadziłoby do nieuzasadnionych niekorzystnych rozstrzygnięć dla tych osób.

W niniejszej sprawie w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, strona pozwana w żaden sposób nie zakwestionowała złożonych kserokopii umowy, regulaminu, noty obciążeniowej, itp. - nie zgłosiła też żadnych zastrzeżeń co do posiadania przez przedłożone przez powoda w kserokopiach dokumentów cech autentyczności czy wiarygodności. Tym samym ich treść była bezsporna (choć nie oznacza to, jak chce powód, jakoby pozwany uznawał zasadność roszczenia powoda), zatem brak było podstaw do odmowy im mocy dowodowej i pominięcia ich przy ustalaniu stanu faktycznego.

W konsekwencji skoro Sąd Rejonowy nie przeanalizował w żaden sposób zasadności żądania powoda w oparciu o te przedstawione przez niego dokumenty, co świadczy o nierozpoznanie istoty sprawy w powyższym rozumieniu i prowadzi do uchylecia zaskarżonego wyroku na mocy art. 386 § 4 k.p.c. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Należy wskazać, że taki sam wniosek dotyczy kwestii ważności umowy pod kątem zarzutu pozwanego co do jego stanu wyłączającego świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli z uwagi na chorobę psychiczną. Tego zarzutu dotyczy tylko jedno zdanie w uzasadnieniu Sądu Rejonowego - że Sąd podziela stanowisko wyrażone w zakresie interpretacji art. 82 k.c. przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2006 roku, IV CSK 7/05, LEX nr 180191- co trudno uznać z rozpoznaniem istoty sprawy w tej mierze.

W tej sytuacji bezprzedmiotowym jest analiza pozostałych zarzutów apelacji, gdyż byłoby to przedwczesne.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zweryfikuje w oparciu o materiał zgromadzony w sprawie czy powód wykazał, że jego poprzednikowi przysługiwała dochodzona wierzytelność i jej wysokość, jak też oceni ważność umowy w kontekście powoływanego przez pozwanego art. 82 k.c., tj. czy w dacie zawarcia umowy znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli i wyda orzeczenie stosowne do wyników tej analizy.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.